

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztünk háboruban léte alatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2. Telefonszám 124.

ELOFIZETÉSI ARAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " Egy hónap 1 " 20

Pusztító tűz

A háboru váltotta ki belőlünk fajtánk, ősi erényeink minden ékes, csillogó értékét. A világ — még ellenségeink is — csodálattal hódolnak a magyar vitézség előtt, amely most a Kárpátokban is meg tudta tartani helyét a nagy áradással szemben, mely sok milliós hordályával készült elönteni a magyar föld szívet.

A háboru új fényrel írta be nevének a történelembe, mely a kultúra új lendületét mindig akkor jegyezte fel évszázadok óta, amikor itt, a Kelet kapujánál magyar vér védte a fejlődést a keleti despotizmus és barbárság ellen.

Szomorú, hogy amíg fiaink, édes testvéreink dicsőséggel hordozták a magyar színt, idehaza a polgári élet kalózkodat termelt, akik a nehéz időket önző érdekeik szolgálatára használták. Szomorú, hogy magyar emberek akadhattak, akik rideg, kegyetlen üzleti spekulációból akár csak egyetlen harcóló hősnak a testi kárára is jogtalanul, tiltott módon meg akartak gazdagodni.

A háboru alkalma kellett, hogy az önzés most látott piszkos szándékai ilyen dus tenyészetben viruljanak. De lehetetlen volt, hogy amely földön annyi becses értéke van egy népnek, mint a magyar fajtának, ott néhány eltévelyedett büntetlenül fejezhesse be szörnyű kalózkodását.

Lehetetlen, hogy a becsületesség, amely ilyen zavart, nehéz időben a terror eszközeivel akar magának állandó ösvényt vágni a közélet útjában, sokáig uralkodhassék.

El kell jönni az időnek, amely meghozza a szennyek tisztító tűzét és a sarokba dobott becsületesség kristálytisztá uralmát. Beteg közéletünk mellett volt csak lehetséges, hogy a becsületesség akármilyen rövid időre is terrorizálni tudja a tisztességet, amelyeknek napját a panamisták szemfényvesztői el tudták homályosítani.

A háboru azonban mely sok egészségtelen rendszerünk hiányait és betegségeit fedte fel, a közéletnek is tisztító tűzévé válik. Ezen a forró purgatóriumon kell átmenni a közéletünknek, — hogy tiszta legyen, mint katonáink lelke, akik páratlan és emlékeiben soha el nem muló vitézséggel harcolnak érettünk.

Sok gonosz indulatot, sok önzést és kártékony akaratot váltott ki a háboru az emberekből. Sokan, akiket a mi közéletünk tiszta munkásainak hittünk, meghajol-

tak az első alkalom előtt, amely a közérdek rovására könnyű, gyors gyarapodásra engedett alkalmat. De ehhez a szomorú jelenséghez nemcsak az emberek rosszassága vezetett bennünket, hanem az a rendszer is, amely nálunk sokáig élni tudott. A virulásához a fertő rossz levegője, a moesarak büze kellett. A közéletünk nem volt egészséges, beteg volt a talaja, mérgezett a levegője és csak így tudott a becsületesség terrorja élni.

A háboru tisztító tüze azonban kiégeti a talajból a esirákat, a mérgező miazmákat, amelyek sok embernek lelkébe szívódtak és letéritették a tisztesség egyenes útjáról. A tisztító tűz már ég, diadalmas nagy lánggal, amelynek nagy hivatása új ösvényre vezetni a megtisztult magyar közéletet.

Nehéz nyomás volt a lelkünkön a most végnapjait élő rendszer és ha akármilyen nagy károkat okozott is közéletünkben, éppen a károk tanítanak meg

bennünket, hogy a becsületesség a legegyszerűbb és legbiztosabb út a boldoguláshoz. Megtanuljuk becsülni azokat, akik esőndben, nehéz munkával küzdenek létért, értéke lesz nálunk is a kisszáju, de nagykaratu és szegénységükben is tisztességesen élő embereknek.

Sötét felhő van most felettünk. Ugy érezzük, hogy egy nagy hitünk esett el. Ledől egy bálvány, amely fogva tartotta lelkünket és a külsőségek imádatára kényszerített. Kegyetlen és nehéz elhagyni a megszokott utat. — Nehéz tanítás ez nekünk. — De tanulunk, mert élni akarunk. — A felettünk terjengő sötét felhő eltakarta a tisztesség napfényes világát. — Bár még érezzük a leplezett panamisták kádaveribüzt, már azt is tudjuk, hogy a sötét felhők mögött dus, termékeny tavaszi eső fog hullni, amely új, nagyszerű virágokat fakaszt a magyar közélet rejtegető televényéből.

A világháboru hirei:

A helyzet a Kárpátokban

A Kárpátok nyugati szakaszán, főleg a Dukla-mélyedést körülvevő részekben, nyugalom van a husvéti ünnepek követő csütörtök óta. Mielőtt azonban az itteni helyzet így alakult, sikerült az oroszoktól visszafoglalnunk nyokat a magaslatokat, amelyekről teljes sikerrel védekezhetünk esetleges meglepetésszerűen történhető támadás ellen.

Igen fontos volt az elmúlt harcokban egyrészt az Ondava középső völgyeinél Sós-füred környékén, másrészt Zboró tájékán a Makovica helység nyugati nyulványánál lefolyt ütközet. Mindkét helyen nemcsak hogy megállítottuk a gyakran tulerővel előrenyomuló orosz rohamokat, de vissza is vertük s ezzel a bejelentett kárpái orosz offenzíva megállítottnak tekinthető.

A Laborc völgyétől északra a Ciróka völgyétől északra ugyancsak a mi csapataink-

nak és a német csapatoknak kedvez a hadiszerencse. Különösen a cirókai völgytől északra, ahol a rossz természeti viszonyok ellenére is állandóan támadnak, minden támadást visszautasítottunk. A legutóbbi hivatalos jelentés is, amely a két magyar ezred uzsoki sikereiről ad hírt, erre mutat. Uzsok tájékán a sikerek tartósaknak ígérkeznek. Kassára biztató hírek érkeznek Kelet-Galiciából és Bukovinából.

A bukovinai hadműveletek

Bukarest, ápr. 19.

Az összes lapok az osztrák és magyar csapatok bukovinai sikereiről írnak. Az „Universul“-nak Mamornicába küldött munkatársa ezt jelenti lapjának: A Bojan mögött levő hegyek között nagy harcok vannak. Az osztrák és magyar tüzérség a Rarance-erdők körül igen heves tüzelést folytat

az orosz hadállások ellen. A lövegek robbanása óriási detonációval jár. Az egész vidékre hatalmas füstfelhőt borítanak ezek a lövegek, amiből és a félelmetes ágyugugásból azt lehet következtetni, hogy az osztrák és magyar tüzérség nagy kaliberű ágyúkkal dolgozik. A tüzérségi harc után egy Taube szállt föl s az orosz hadállások felé repült, ahol sikeres felderítő szolgálatot végzett, anélkül, hogy baj érte volna. Megállapítható, hogy az orosz tüzérség alig válaszol az ellenség ágyutüzére. Az oroszok csapatokat tolnak Novoszielicából a besszarábiai frontra, amelyet az osztrák és magyar csapatok veszélyeztetnek. Látesővön figyeltem a mamornicai magaslatokról az orosz csapatok mozdulatait, amelyek Bojántól északra húzódnak.

Bukarest, ápr. 19.

A „Bukarester Tagblatt“ tudósítója a bukovinai helyzetről a következőket közli:

— A katonai helyzet Bukovinában ragyogóan kedvező az osztrák és magyar csapatokra. Az oroszok többször megkísérelték, hogy az osztrák és magyar állásokat a Bojan—Ustria—Zurini vonalon áttörjék. Egyre újabb erősítések érkeznek Oroszország belsejéből, amelyeket az orosz hadvezetőség az emberanyag páratlan tékozlásával vet tűzbe. Ezek a meg-megújuló kísérletek azonban az osztrák és magyar csapatok szívós elientállásán minden alkalommal az oroszok súlyos veszteségeivel meghiúsultak. Ezekben a harcokban különösképpen kitétetik magukat az immár messze földön híressé vált Fischer ezredes által alakított önkéntes légiók.

A kárpáti harcok

Stockholm, ápr. 19.

Az „Aftenbladet“ írja: A kárpáti harcoknál különösen az tűnik fel, hogy a harcok mindinkább kelet felé húzódnak, különösen sokat harcolnak a már hónapok óta rengeteg vérrel áztatott uzsoki szorosostól keletre. Az osztrák és magyar csapatok a német csapatok a német csapatokkal együtt elég erősek arra, hogy minden támadásnak helyt álljanak, mert óriási fontossággal bír a kárpáti küzdelem. Mindenáron meg kell akadályozni, hogy Magyarországra jöhessenek. Most azonban bizonyosnak látszik, hogy ez a veszedelem már nem fenyeget.

Orosz-Lengyelországban az oroszok semmiféle új offenzívát nem próbálnak kezdeni s a kárpáti hadseregükből oda nem küldhetnek erősítéseket. Ebből csak arra

a következtetésre jutunk, hogy az oroszok nem rendelkeznek ilyen offenzívára szükséges erőkkel, — vagy ha emberanyag volna is, — nincs elég tüzérsgük és munióiójuk.

Rágalom a bolgárok ellen

Szófia, április 19.

A bolgár távirati iroda jelenti: Szerbia tisztességtelen bolgárellelőnes akciójának új bizonyítéka, hogy a szerb lapok kifejezik azt a gyanút, hogy Reyaards szófiai holland ügyvivő, akinek temetése a lakosság nagy részvételével tegnap volt, nem, miként a hatóságok és az ügyvivő képviselője kétséget kizáróan megállapították, baleset áldozata lett, hanem, hogy a bolgárok a macedónokat fölbérelték Reyaards meggyilkolására, állítólagos szerbofil érzelmei miatt.

A bolgár sajtót és tarsadalmat ez a kvalifikálhatlan szerb rágalom rendkívül fölháborítja.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Április 20. Kedd. Róm. kath. Tivadar hv. Protest. Tivadar hv. Görög-orosz ápr. 7. Kallióp vt. Nap kel 5 óra 06 percek, nyugszik 6 óra 53 percek.

Időjárás. Lényegtelen hőváltás és sok helyütt esapadék várható. Sürgönyprognózis: Hűvös, sok helyütt esapadék. Déli hőmérséklet: 8-2 fok C.

Már lehet irni a przemysli foglyoknak. A Hadifoglyokat Gyámoltó és Tudósító Hivatalnak sikerült kieszközölnie azt, hogy azoknak a katonai személyeknek, akik Przemyslben voltak, hozzátartozóik már a fogolylisták közvételével irhassanak. Aki tehát közleményt továbbítani kíván, küldje azt be a megnevezett hivatalnak (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 1.) és a borítékot, illetve a küldendő levelezőlapot lássa el ezzel a jelzéssel: Besatzungstruppe Przemysl, vagy pedig Garnison de Przemysl. A hivatal az így megjelölt levelezést elküldi illetékes helyre, ajánlja azonban lehetőleg a levelezőlap használatát.

Önkéntesek kiképzése és előléptetése. A katonai rendelet lapja új rendelkezést közöl az egyéves önkéntesek az önkéntesi jelvény viselésére jogosult hadi önkéntesek kiképzésére és előléptetésére. A gyalogsági és vadász csapatoknál a kiképzés tartama hat hét, melyet hat heti tartalékos tiszti iskola követ, a hol kevésbé az elméleti, mint gyakorlati oktatásra helyeznek súlyt. A legjobbak esetleg azután beosztottak menetesapatokba, a többiek további négy hetes gyakorlati kiképzésben részesülnek. A lovasságnál a kiképzés nyolc hét, melyet nyolc heti tiszti iskolázás követ. Ugyanilyen a kiképzés a tüzérségnél és a műszaki csapatoknál.

Ügyvédek és ügyvédjelöltek segélyezése. A miniszterelnök, mint az Országos Hadsegélyző

Bizottság elnöke a háboru folytán inségbe jutott ügyvédek és ügyvédjelöltek támogatására segélyakciót indított és e célra a jövedelmi adó hozadékból a m. kir. pénzügyminiszter f. évi március 1-től fogva 100.000 koronát bocsátott az országos ügyvédi gyám és nyugdíjintézet, mint az ügyvédi kar központi szervének rendelkezésére, mely ez összegnek az ügyvédi kamarák közötti felosztásával megbízott. A most említett nyugdíjintézet a szegedi ügyvédi kamara előterjesztésére az ezen kamarához tartozó ügyvédek és ügyvédjelöltek segélyezésére havi 2000 koronát utalványozott, mely összeg keretén belül a kamara választmánya fogja a szükségletnek megfelelő havi segélyösszeget a folyamodók részére megszavazni.

Az Acsev új menetrendje. Az Arad és Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága most adta ki a májusi menetrendjét, amely szerint Szeged—Arad között 3—3 vonat közlekedik gyorsmotorok nélkül, egy-egy vonat közlekedik Szeged—Mezőhegyes között. Szegedről indul Arad felé éjjel 3.06 percek, Makóra érkezik 4.08 percek, Aradra 7.33 percek érkezik, indul délelőtt 10.35 percek, Makón van 11.45 percek, Aradon 2.43 percek, délután 3.17 percek, Makón van 4.18 percek, Aradon 7.51 percek; Aradról indul reggel 6.40 percek, délelőtt 11.05 percek és délután 4.13 percek, Szegedre érkezik délbén 12 órakor, délután 3.40 percek és este 9.31 percek; Mezőhegyesre indul Szegedről este 6.33 percek, Makón van 7.15 percek, Mezőhegyesen este 8.11 percek, Mezőhegyesről indul Szegedre reggel 5.42 percek, érkezik délelőtt 7.53 percek.

A szállítóközönség figyelmébe. A kereskedelemügyi miniszter egyik utóbbi leiratában a kereskedelmi és iparkamarákkal közölte, hogy tapasztalása szerint kereskedők, iparosok és szállítók mindenféle fordulnak azzal a kéréssel, hogy az u. n. katonai fuvarlevelek használatával oly állomásokra is szállíthassanak küldeményeket, ahová a fönálló korlátozások miatt polgári áruk egyébként szállíthatók nem lennének. A miniszter figyelmezteti a kereskedő és ipari érdekeltséget, hogy a katonai fuvarleveleknek jogosulatlan használata súlyos következményekkel jár, magánjogi tekintetben is bonyodalmakat okozó, amennyiben a katonai fuvarlevelek csak katonai hatóságok részére állítható ki és így a megérkezett áruk átvétele körül is nagy akadályok támadhatnak. A katonai hatóságok ugyanis ily küldeményeket semmi körülmények közt sem vehetnek át, a vasut pedig a legmesszebbmenő ellenőrzésre utasított. Annál inkább ajánlja a miniszter az érdekeltségnek figyelmébe, hogy a katonai fuvarlevelek megszerzésére irányuló törekvésükkel hagyjanak fel, mert egyébként nincsenek is utalva arra, hogy meg nem engedett módon járjanak el, hiszen a vasuti igazgatóságok minden lehető elkövetnek annak érdekében, hogy a katonai szállításokra erősebben igénybevevett vonalakon is szállítsák a polgári árukat és amennyiben a szállítófelek kívánságokkal hozzájuk fordultak, a jogos igényeket a legmesszebbmenőleg kielégíteni igyekeznek.

A korpa utalványok. Figyelmeztetnek az állattulajdonosok, hogy akiknek korpára van szükségük, azok vagy a gazdasági egyesület titkárnál jelentkezzenek, vagy pedig ennek távollétében a gazdasági egyesület szolgájanál levő könyvbe jegyezze be a szükségletet és az állatainak a számát.

A vasutak májusi menetrendje. Félhivatalosan jelentik: Az államvasutak nyári menetrendje ügyében az igazgatóság hivatalos lapja útján értesítette összes közgeit, hogy május hónap 1-én új menetrendet nem ad ki, hanem a múlt év májusában életbeléptetett nyári menetrend érvényessége az esetről-esetre szükségessé váló forgalombővítésekkel és korlátozásokkal 1915. évi május hónap 1-én tülra is további intézkedésig kiterjed.

A kukorica rekvirálása. A kukorica újabb rekvirálása folyó hó 20-án reggel kezdődik. Felhívatnak a tulajdonosok, hogy ezen 5 nap alatt lehetőleg otthon tartózkodjanak, vagy a család tagjai közül valakit otthon hagyjanak, esetleg a szomszédjukat bízzák meg, hogy az összeíró tanítóknak és tanítóknak a pontos adatokat elmondhassák. A kutyákat mindenki megkötni tartozik. (Különben most ebzárlat van). Az összeíró küldöttel szemben mindenki udvarosan, előzékenyen tartozik viselkedni és az adatokat pontosan bediktálni, mert aki valamit eltitkol, vagy más kihágást követ el, a legszigorubbán büntetik.

A végrehajtók segélye. A motorium rendeletek majdnem teljesen megszüntették a bírósági végrehajtók működését. Így érthető, hogy a kormány az ügyvédek segélyezésével egyidejűleg a bírósági végrehajtók támogatását is elhatározta. A segély kiosztása a ráutaltak között a közeli napokban már meg is történik.

Tábori postai csomagforgalom. E hó 19—23-ig bezárólag terjedő öt napon át a 9., 11., 13., 17., 18., 22., 27., 29., 30., 39., 45., 46., 51., 55., 56., 70., 78., 79., 81., 83., 87., 88., 94., 95., 99., 101., 104., 106., 116., 119., 126., 139., 156., 186., 210., 301., 304., 305., 306., 307., 308., 309., 311., 312., 315., 316., 317., 319., 350., és 507. számú tábori postákhoz adhatók fel csomagok.

Kérelem a közönséghez. Felkérem Makó város t. közönségét, hogy a hadsereg számára fémet gyűjtő polgároknek az általuk vitt pörsölyökbe a háboruban megvakult katonák részére adakozzanak, mely célra a legcsekélyebb adományt is szívesen fogadjuk. Felkérem egyben a t. közönséget arra is, hogy a polgárokot hazafias munkájukban támogatni sziveskedjenek. **Szemerey, a polgárőrség parancsnoka.**

Vetni való és főzésre alkalmas
szép, nagy burgonya
kapható Iritz Sámuel özv. cégnél.

Hereföld 100 hold
kiadó Iritz Miksánál.

A gazdasági munkák vezetése Makón

A gazdasági bizottság határozatai

Lapunk előző számában már megírtuk, hogy a gazdasági bizottság 12 kerületre osztotta be a földek bemunkálása céljából Makó város határát és ugyanakkor kijelölte a pártfogókat és munkásgazdákat is.

A gazdasági bizottság mai üléséből kifolyólag a pártfogóknak és munkásgazdáknak köteleességét a következőleg állapította meg:

A pártfogó köteleessége a dülőjében fekvő pártfogolando gazdaságok üzemének irányítása, azoknak a szükséges munkásokkal, igás jószágokkal, gazdasági gépekkel, eszközökkel való ellátása, az ezekért járó térítésnek behajtása és illetékes helyre juttatása. Pártfogása alatt áll minden oly gazdaság, amely a vonatkozó statisztika szerint vezető nélkül van.

A munkásgazda köteleessége az alája rendelt munkásokat a felmerülő szükséghez képest munkába rendelni, azoknak a munka színhelyén való pontos megjelenését ellenőrizni, a pártfogóktól a munkabértérítéseket átvenni s azokat a munkásokhoz juttatni. A munkásgazda alá tartozónak egyrészt a saját dülőjében lakó összes munkások feltétlenül és a város belterületén lakó munkások.

Minden dülő minden gazdaságnak tulajdonosa, vagy maga látja el teljesen gazdasági teendőit s az esetben önmagának a pártfogója, vagy pedig egy megbízott, illetőleg kirendelt pártfogó segítségével. Ha a pártfogónak (legyen az akár önmagának, akár másnak a pártfogója) munkásra van szüksége, dülőjének munkásgazdájához fordul, aki öt munkásokkal ellátja, amennyiben pedig egyéb gazdasági szükséglete merül fel, ugy ennek kielégítése iránt a polgármestert keresi meg.

Minden olyan kérelem, mely munkás szükséglet kielégítésére irányul s vonatkozó dülő munkásgazdájához tartozik, munkások közvetítésével, illetőleg kirendelésével tehát csak a munkásgazda foglalkozik s a munkásgazda ellen e téren felmerülő panaszok orvoslását a polgármester látja el.

Minden pártfogás alatt álló egyén csakis a pártfogójának terjeszti elő szükségletének kielégítésére irányuló kérelmét s a polgármester e tekintetben csakis a pártfogókkal érintkezik.

Mint hogy pedig a pártfogók munkás szükségletüket a munkásgazdájuk útján előgítik ki, a pártfogóknak a polgármesterhez terjesztett kérelme csak is egyéb — igás állat — gépszerszám szükségletre vonatkoztatik.

Tekintettel arra pedig, hogy e szükséglet a pártfogók által hetenként előre látható, kötelesek a pártfogók f. évi április 19-től minden vasárnap délelőtt 9 órakor a városi gazdasági tanácsoknál a hivatalos helyiségben megjelenni, és azzal a következő hétre szóló szükségletük kielégítése iránt megállapodni.

Minden munkásgazda jövő heti előrelátható munkás szükségletét tartozik szombaton délután 4

órára a gazdasági tanácsnoknál bejelenteni s egyben azt is jelenti, hogy dülöjének munkásszükséglete annak készletével szemben hiányt, vagy többletet tüntet-e föl. E bejelentésekhez képest a gazdasági tanácsnok még szombaton délután eszközli az egyes dülők közötti munkás átutalásokat s mindezen munkálatok eredményeképpen még szombaton értesíti a polgármesteri hivatal útján az alispáni hivatalt, hogy a következő héten a felmerült szükségletre képest van-e munkás fölösleg, illetőleg hiány, hogy az egész járások és Makó város közötti átutalások iránt az alispán intézkedhessen.

Minden pártfogó és minden munkásgazda könyvecskével látatják el a könyvecskének használatára néve a következők rendelkeznek el:

Ugy a pártfogó, mint a munkásgazdakönyv első lapját a téritések képezik, amelyeket a polgármester, illetőleg a városi gazdasági központi bizottság megállapításának megfelelőleg úgy a pártfogók, mint a munkásgazdák kötelesek hetenként bejegyezni. Hogy e bejegyzés megtétele részükre megkönnyíthessék, elrendeltetik, hogy az alábbiak szerint megállapított téritések a város hirdetési tábláján a megállapítások után azonnal kifüggesztessenek.

A pártfogókönnyecske további lapjainak minden egyes oldala egy-egy pártfogolt gazdaság részére van beosztva. Az oldal felső rovatai hivatva mindazon adatokat feltüntetni, amelyek a gazdaság készletét illetőleg szükségessé mutatkoznak. E rovatok kitöltése a pártfogóknak pártfogoltjaik gazdaságában végzett összeírása, a pártfogolt bevallása stb. alapján történik.

A lap alsó részének első hosszrova heti beosztást tartalmaz március 15-től október 31-ig, a második hosszrova tartalmazza mindazokat a munkákat, amelyek a következő héten elvégzendők s amelyek a pártfogó által minden hét szombatján bejegyzendők. A harmadik hosszrova tünteti fel azt a szükségletet, amely a gazdaság készletén kívül a második hosszrovaiban feltüntetett munkák elvégzéséhez szükségesnek mutatkozik s amely szükséglet ugyancsak a pártfogó által jegyzendő be s a munkásgazda, részben pedig a polgármester által elégtendő ki. A negyedik hosszrova feltünteti a szükséglet tényleg igénybe vett részét, amely adat alapján az érte járó térités az első oldalon bejegyzett egységdíjak figyelembevételével az ötödik hosszrovaiban bejegyezhető lesz. E téritéseknek a pártfogoltaktól való behajtása iránt a pártfogó haladéktalanul intézkedik s eljárása eredményeként a pártfogolttól felvett összeget a hatodik hosszrovaiba, míg az általa meg nem téritett összeget a hetedik rovatba bejegyzik. A „Eszrevétel” rovat minden oly adat bejegyzésére szolgál, amelynek rovat nem nyitott.

A pártfogókönnyecske utolsó lapja a „Téritési díjak elszámolása”. E lap arra szolgál, hogy a pártfogó ennek segítségével a pártfogoltaktól felvett téritési díjaknak illetékes helyre jutását igazolja. A munkabértéritések a pártfogó által a munkásgazdának fizeten-

dők ki s azok átvétele a munkásgazda által igazolandó, míg a vonóállatért és gépért, szerszámért járó téritések, a vonó állat, illetőleg gép, szerszám tulajdonosának adandók át s ő általa nyugtázzandók.

A munkásgazda-könyvecske első lapján ugyancsak a téritések foglalnak helyet. Következő lapjainak minden oldala munkásgazda alá rendelt egy-egy munkás szükséges adatait foglalja magában.

Felső rovatai tartalmazzák mindazokat a tájékoztató adatokat, amelyek a munkásra vonatkozólag a munkásgazda szempontjából fontossággal bírnak. Így a II. sz. összeírásban (munkásstatisztika) nyert folyószámát, lakhelyét, dolgozó napjainak számát s mindazon adatokat, amelyek a családjából kiállítható napszámokra vonatkoznak. A lap alsó részének első hosszrova a pártfogókönnyecske megfelelő heti beosztást tartalmazza, a második hosszrova a hét minden napjának megfelelően van beosztva, a harmadik hosszrova a munkás által végzett heti munkáért járó téritést tünteti föl, a negyedik hosszrova annak a munkaadónak, illetőleg munkaadónak a bejegyzésére szolgál, akiknél a munkás dolgozott, az ötödik rovatban a munkaadónál illetőleg munkaadónál eltöltött napok egyidejű bejegyzésével, míg a hatodik rovatban igazolja a munkás munkájáért járó téritési díjak felvételét. A könyvecske utolsó lapján számol el a munkásgazda a pártfogóktól felvett napszám téritésekkel. Bejegyzik a keltet, a pártfogó nevét, akiktől a napszám téritést átvette, a téritések összegét s mindezt a pártfogó aláírásával igazolja.

A munkásgazda napidíjat huz és pedig az általa kiállított munkások heti munkatéritési díjának 2 százalékát, amely összeg azonban nem lehet kisebb, mint az ezen időre megállapított férfinapszám és nem lehet nagyobb, mint ennek kétszerese.

A munkásgazda az alábbiak szerint megállapított téritési díjakkal egyidejűleg azok összegének 2 százalékát is (azokon felül) beszedi a munkaadóktól s azokról a kiadott könyvecskében számadást vezet. Minthogy pedig az általa élvezett napidíj nem lehet kisebb, mint az azon időre megállapított napszámtevértés, de nem lehet nagyobb sem, mint annak kétszerese, köteles lesz egyrészt bevezetni azon napokat, amelyekben munkában volt (munkásokat munkába állított stb.) másrészt nyilvántartani azt, hogy a fenti szabályoknak megfelelőleg elérte-e már az általa felvett összeg az egyszeres téritést, vagy meghaladta-e már annak kétszeresét. Minthogy pedig előreláthatólag az egyes hetek munkásszükségletei között nagy eltérések lesznek: a munkásgazda téritési díjat egyelőre nem fognak hetenként végleg elszámoltatni, vagyis a javára mutató hiány fedezete, valamint a terhére mutató, többlet elvonása iránt, nem fog egyelőre intézkedés tétetni s az egyelőre csakis nyilvántartás tárgyát fogja képezni.

A pártfogók és munkásgazdák részére küldött könyvecskének kiadatnak a gazdasági tanácsnoknak, azon utasítással, hogy a könyvecskéket a pártfogók és

munkásgazdák közt kiosztván, a kiosztás alkalmával közelebről magyarázza meg nekik, hogy a könyvek miként vezetendők s általában a könyvek vezetése tekintetében mindenkor legyen a pártfogók és munkásgazdák segítségére s a kellő utmutatásokat adja meg.

Amennyiben a könyvecskéket elengedők nem lennének, közvetlen forduljon azok megküldése iránt szóbelileg, vagy telefonon az alispáni hivatalhoz.

Hirdetmény.

A makói ref. egyház gondnoksága közhírré teszi, hogy az ó-és új-temetőben kivágott nagyobb mennyiségű akácfa 1915. év ápr. 25-én délután 2 órakor árverésen eladja. Mely árverésre a venni szándékozók tisztelettel meghívattak.

Az árverés kezdődik az ó-temetőben f. hó 25-én délután 2 órakor, az új-temetőben délután 4 órakor.

Makó, 1915. ápr. hó 19.

Veres Sándor,
gondnok.

A legmagasabb árban vásárol szalonnát, háziszappant és zsirt Iritz Miksa, a megyeházzal szemben.

A munkabérek megállapítása Makón

A gazdasági Bizottság és a munkabérek

Makóváros gazdasági bizottsága a fennforgó viszonyokra tekintettel a földek megmunkálása érdekében Makó város területére a személyes szolgálatért, valamint az átengedett állatok, gépek és eszközökre legmagasabb téritési díjakat 1915. április 16-tól május 31-ig a következőképp állapította meg:

Szántás: (beleértve a vetés, boronálást, igavonó jószág és munkaeszköz használata, továbbá a szántó napszámára) a külterületi földeknél kat. holdanként 16 korona, a belső földeknél 20 korona.

Ha a vetésnél vetőgép használatik, kat. holdanként 4 koronával több fizetendő.

Csak a szántásért kat. holdanként a külterületi földek után 14 korona.

A belterületi földek után 16 korona téritési díj állapítottik meg.

Napszám bérek: (Élelmezés nélkül) Férfi napszám 4 korona, asszony napszám 3 korona, gyermek napszám 2 korona, hagyma dugásért 3 korona, egy ló után a napi téritési díj 5 korona, vetőgép használatáért naponként 1 korona.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelméi.

(884)

98. fejezet.

Akinek bottal ütök a nyomát.

A miniszterelnök közbevágott: — Ez Dubszky ur magánügye, ehhez csakugyan semmi közünk. Most csak azt mondja meg, rendőrfőnök ur, mikép vehették gyanuba ezt az urat?

— Egy feljelentés alapján!

— És kitette azt?

— Del-Monte gróf! A személyleírás is tőle kaptuk — ez pedig tökéletesen ráillik. A gyanút sok mindenféle megerősíteni látszott.

A miniszterelnök nem akarta tovább feszegetni a dolgot.

— Rendőrfőnök ur, mondá, ez az ur egy külföldi kormány kiküldöttje, aki Rómába jött mütárgyak tanulmányozása végett.

A rendőrfőnök előre látta, hogy e kudarc után alighanem menesztetni fog s ez alkalommal legalább mérgét ki akarta adni.

— Valóban szép tanulmányozásokat tett! mondá gunyosan. Az orfeumi különteremben élő plasztikai ködképeket mutatott be magának és mit tudom én, milyen habléányokat. Aztán úgy becsipett hogy azt sem tudta, fiu-e vagy leány. Kormánybiztos uraktól ilyesmihez szokva nem vagyunk, tehát nem lehet csodálni, hogy a detektív ilyen balfogást csinált.

Az igazgató ur szörnyű zavarban volt, a miniszterelnök hamarjában véget akart vetni ennek a kellemetlen esetnek s így szólt Dubszkyhoz:

— Igen sajnálom, igazgató ur, hogy ilyen kellemetlen helyzetbe jutott. Vegye kérem úgy, mintha mi sem történt volna.

Dubszky ur ebbe szívesen beleegyezett, annál is inkább, mert ha sajtászerű műkedvelései otthon köztudomásra jutnának, akkor ennek a dolognak alighanem kellemetlen folytatása lenne otthon.

(Folyt. köv.)

Vizsgázott kazánfűtő azonnali belépésre kerestetik. Jelentkezzék a villamos telepen.

HERE SZÉNA és MARIÁNAK való, valamint herésárpa-szalma

kapható I R I T Z M I K S Á N A L olcsó árban.

Kinek jár segély?

cimű könyvecske, mely részletesen tárgyalja, hogy ki tarthat igényt a hadisegélyre, megérkezett és kiadóhivatalunkban

20 f.-ért kapható.

Makulatur-

papir kapható kisebb és nagyobb mennyiségben kiadó hivatalunkban.

Egy ügyes, megbízható pénztáros kisasszonyt felvesz Iritz Sámuel özv. cég.

Kiadó földek

közel a városhoz !!

Hagymának, szabad gyökérnek, dinnyének, lucernának. Tudakozódni lehet: Iritz Sámuel özv. cégnél.

Egy ügyes, jóra való flut

t a n u l ó n a k

felvesz e lap kiadóhivatala.

Ha sikeresen akar hirdetni, hirdessen

A „MAKÓIFÜGGETLEN UJSÁG“-ba.

A H Á B O R U

fejleményeire ugyyszólván minden ember kíváncsi és megkötözött szorgalommal olvassa azoknak a napilapoknak hírdésait, amelyről meg van győződve, hogy legjobb értesülései vannak. — Ma már — kevés kivétellel — minden

MAKÓI

ember csakis olyan újságot olvas, amelyből világosan látja, hogy az alap az ő szószólója is és az ő érzelmeivel egybe vág. Így nemhogy Makón, de vidéken sem nagyon sok

FÜGGETLEN

érzelmi ember van, akinek már kora reggel az asztalán ne volna a „Makói Független Ujság“: az napi száma újabb újabb hírekkel telve. — Ha pedig valakinek valami eladni, venni vagy haszontérbe adni valója van, ezen közkedvelt

UJSÁG

meghozza a kívánt eredményt, mert olcsóságánál és megbízhatóságánál fogva Csanádvármegye legelterjedtebb napilapjai között foglal helyet. — Egyszeri hirdetés mindenképpen meggyőző az elmaradhatatlan biztos siker felől. 0 0 Szerteszűség és kiadóhivatal Széchenyi-tér 2 sz.

Van szerencsénk a jégvásárló tisztelt közönséget értesíteni, hogy

a jeggyártás kezdetét vette

és a jég árát f. évi április hóra következően szabtuk meg: Üzleti célokra 12 és fél kilón felüli vásárlásoknál a malomban átvéve kilónként 3 fillér. Magánhasználatra, a házhoz szállítva kisebb mennyiségben, kilónként 5 fillér.

Zeitler gözmalom r. t.

Levelek jöttek Przemysl-ből

még egy hónappal ezelőtt is minden asszonynak, kinek férje ott volt. Levelek, néhány sorból állók, de annál többet mondtak. Hiszen minden sorát, minden betűjét könnyeivel öntözte a derék férj, a jó apa, a kedves testvér. Hozzánk is érkezett levél, de még annál több fénykép a hősök nagy arckép-albumában való elhelyezés végett, mert mindenki látni akarja hozzátartozója arcképét egy ilyen diszes albumban. Ha majd a férfiak ismét életjelt adnak magukról, akkor

minden asszony írhat levelet

a harctéren küzdő vagy fogságban levő urának és megírhatja neki, hogy fényképét már beadta kiadóhivatalunkba, hogy azt megőrökötsük a többi sok száz hős arcképével együtt a hősök nagy arckép-albumában. Most, miután a harmadik csoport fénykép-gyűjlesztését megkezdjük, mindenki hozza be hozzátartozója arcképét, hogy ki ne maradjon a hősök arckép-albumából, mert a háboru elmúltával nem fogadunk el több fényképet, akkor már kéznél lesz a diszes album. Az az asszony, aki már behozta vagy behozza férjének akar katoná, akár civil fényképét, egész nyugodtan írhat és

küldhet csomagot az urának,

nem kell neki attól tartani, hogy az ő férjének arcképe kimarad a többi hősök közül. Mert egy ilyen diszes album nem más, mint egy szép emléktárgy, mit ha felnyit az ember, élethűen előtte van az, akit legjobban szeret és egy ilyen emléktárgyat a háboruból vissza térő hősök is örömmel fogadnak. — Kiadóhivatalunk elfogad arcképeket a nap bármely szakában és szívesen ad felvilágosítást minden erre vonatkozó kérdésre.

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett gyorsajtóján, Makón.